

Gdańsk 01.08..2024

Prof. dr hab. med. Maria Mazurkiewicz-Betdzińska
Klinika Neurologii Rozwojowej
Katedra Neurologii
Gdański Uniwersytet Medyczny

Recenzja pracy doktorskiej mgr Jana Banacha pt. „Wpływ najczęściej występującej mononeuropatii kończyny górnej na wybrane aspekty jakości życia, ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń snu.”

Autor podjął się opracowania niezwykle interesującego i ważnego tematu jakim jest ocena za pomocą badań kwestionariuszowych wpływu zespołu cieśni nadgarstka (ZCN) na wybrane aspekty jakości życia pacjentów, ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń snu przed i po leczeniu operacyjnym.

Praca dotyczy zespołu cieśni nadgarstka (ZCN), jednego z najczęstszych schorzeń nerwów uciskowych, co sprawia, że temat jest istotny i aktualny, mając realne znaczenie dla dużej części populacji.

Zespół cieśni nadgarstka występuje u około 3-6% (według różnych źródeł) ogólnej populacji i trzy razy częściej dotyka kobiety niż mężczyzn. Podstawą rozpoznania ZCN jest ocena obrazu klinicznego w połączeniu z wynikami badania neurofizjologicznego lub ultrasonograficznego.

Warto podkreślić, że Doktorant zaplanował badania wielokierunkowo. W pracy wykorzystano siedem rozbudowanych zestawów narzędzi pomiarowych, co pozwoliło na kompleksową ocenę wpływu ZCN na jakość życia i sen pacjentów. Autor podjął się oceny wpływu ZCN na zaburzenia snu z użyciem wielu ustandaryzowanych kwestionariuszy: Zastosowanie narzędzi takich jak Michigan Hand Outcomes Questionnaire, Spitzer's Quality of Life Index czy Pittsburgh Sleep Quality Index podkreśla wysoki standard metodologiczny badań i gwarantuje rzetelność i wiarygodność uzyskanych wyników.

Badanie miało charakter obserwacyjny i zostało przeprowadzone w grupie pacjentów z rozpoznaniem ZCN. Grupa badana liczyła 318 osób — 233 kobiety (73%) i 65 mężczyzn (26,75%). Czas trwania klinicznych objawów ZCN w całej badanej grupie wynosił średnio 22,2 miesiąca. Przeważającą grupę pacjentów stanowiły kobiety, co odpowiada częstości występowania ZCN w populacji. Przeprowadzenie badań na dużej liczbie pacjentów zwiększa wiarygodność i reprezentatywność wyników, co czyni je bardziej przekonującymi i użytecznymi w praktyce klinicznej.

Przeprowadzenie badań na dużej liczbie osób oraz zebranie danych zarówno przed zabiegiem, jak i po zabiegu operacyjnym, zapewniło szeroką perspektywę i solidne podstawy do analizy wyników.

Praca, którą przedstawiono mi do recenzji ma typowy, obszerny, poprawny układ rozprawy doktorskiej. Przygotowana została na 85 stronach maszynopisu, zawiera 15 rycin, 19 tabel oraz 76 pozycji piśmiennictwa zagranicznego i polskiego przedstawionego w kolejności cytowań. Do pracy dołączono też załączniki (8): formularz zgody na badanie, kwestionariusz osobowy badania, Michigan Hand Outcomes Questionnaire PL, kwestionariusz Boston, Hand Function Score w PL, Index Jakości życia Spitzera, Kwestionariusz jakości snu (PSQI) oraz Skala senności Epworth.

Rozdziały i podrozdziały tworzą spójny i logiczny obraz badanego problemu, co ułatwia zrozumienie przeprowadzonych badań i wynikających z nich wniosków.

Praca podkreśla znaczenie wczesnej diagnozy i interwencji chirurgicznej w leczeniu ZCN, wskazując na znaczącą poprawę w zakresie jakości snu i ogólnego samopoczucia pacjentów po operacji. Zaburzenia snu są częstym, ale są słabo przebadanym powikłaniem towarzyszącym ZCN. W przebadanej grupie większość osób zgłaszała zaburzenia snu przejawiające się m.in. jako problemy z zaśnięciem, przerywany sen i ogólnie gorszą jakością snu wpływającą na gorsze samopoczucie w ciągu dnia, problemami z utrzymaniem koncentracji podczas prowadzenia samochodu, posiłków lub spotkań towarzyskich oraz z mniejszą energią przy wykonywaniu codziennych obowiązków. Leczenie operacyjne korzystnie wpłynęło na jakość snu w każdym jego aspekcie, jednocześnie poprawiając samopoczucie

i funkcjonowanie badanych w ciągu dnia. Takie wyniki są istotne dla praktyki medycznej, zwłaszcza w kontekście poprawy strategii leczenia.

Autor porównuje swoje wyniki z literaturą przedmiotu, co świadczy o dogłębnej znajomości tematu i umiejętności krytycznej oceny własnych badań. Dyskusja wskazuje, że praca wnosi nowe spostrzeżenia do istniejącej wiedzy i identyfikuje obszary wymagające dalszych badań. Autor w niniejszej pracy podkreśla szczególną rolę zaburzeń snu w ZCN, wskazując nie tylko na znaczenie leczenia operacyjnego w eliminacji fizycznej przyczyny ZCN towarzyszącym dolegliwościom bólowym, ale również na jego wpływ na lepszy sen, samopoczucie i codzienne funkcjonowanie.

Autor wykazał pozytywną rolę interwencji chirurgicznej i wnioskuje aby zalecać ten rodzaj terapii jako najbardziej skuteczny w leczeniu ZCN i towarzyszących mu zaburzeń snu oraz ogólnego pogorszenia jakości życia.

Cytowane publikacje dowodzą znajomości przez doktoranta literatury przedmiotu chociaż z obowiązku recenzenta uważam, że brakuje cytowań polskich autorów dotyczących szeroko prowadzonych badań nad snem i jego zaburzeniami.

Spośród uwag redakcyjnych jedynie niewielkie uwagi edytorskie, drobne literówki i niezbyt „porządny” układ rycin — na niektórych stronach pojedyncze ryciny na niektórych podwójne w różnym rozmiarze to samo dotyczy tabel.

Wniosek końcowy

W opiniowanej rozprawie doktorskiej mgr Jan Banach wykazał się szeroką wiedzą i znajomością problemu W prezentowanej pracy wiedzę tę w sposób twórczy rozwinął uzyskując wyniki ważne zarówno z naukowego jak i praktycznego punktu widzenia. Wykazał się również umiejętnością organizowania i samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Praca otwiera drogę do dalszych badań na temat skuteczności różnych metod leczenia ZCN oraz ich wpływu na różne aspekty życia pacjentów, co może przyczynić się do rozwoju nowych i bardziej skutecznych strategii terapeutycznych.

Praca doktorska mgr Jana Banacha wykazuje wysoki poziom naukowy, dostarcza istotnych wniosków dla praktyki medycznej i zachęca do dalszego badania omawianego problemu, co potwierdza jej wartość poznawczą i aplikacyjną. Drobne uwagi redakcyjne nie umniejszają wartości pracy.

Poziom naukowy przedstawionej pracy jest wysoki. Praca spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2018 poz. 1668) i dlatego stawiam wniosek o dopuszczenie pracy do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Ze względu na wymienione powyżej wartości naukowe i praktyczne prezentowanej pracy wnioskuję o jej wyróżnienie.

Maria Mazurkiewicz-Bełdzińska